

de menselijke natuur in Christus een eigen, persoonlijk bestaan had, zou er geene andere vereeniging dan eene zedelijke mogelijk zijn geweest. Dan ware Christus ook niet persoonlijk God, maar slechts een mensch, in nauwe gemeenschap met God levende. Dan ook ware Christus een bepaald mensch met een eigen individualiteit geweest, doch niet de tweede Adam, hoofd van het menselijk geslacht. Hij moest echter niet een individu naast anderen zijn, zijn werk bestond niet daarin, dat Hij één enkel mensch, met wien Hij zich vereenigde, tot de gemeenschap met God terugbracht. Maar Hij moest het zaad Abrahams aannemen. Hoofd van een nieuwe menscheit zijn en eerstgeborene van vele broeders. Daartoe moest Hij aannemen eene onpersoonlijke menselijke natuur. Dit is niet met Anastasius en anderen zoo te verstaan, dat Christus de menselijke natuur in hare algemeenheid, in den zin der Platonische idee, heeft aangenomen, want deze bestaat wel in de menscheit, doch niet op zichzelf, in eene numerische eenheid. De menselijke natuur in Christus was integendeel in zooverre wel ter dege eene individuele, dat Hij daardoor van alle menschen, schoon dezelfde natuur deelachtig, door bepaalde eigenschappen onderscheiden was. Toch is Christus daarom geen individu naast anderen, want de menselijke natuur had in Hem geen eigen, persoonlijk bestaan naast den Logos, maar was van den aanvang af door den Heiligen Geest zóó voor de vereeniging met den Logos en voor zijn werk toebereid, dat zij in dien Logos heel het menselijk geslacht vertegenwoordigen en voor alle menschen van alle geslachten en standen en leeftijden, van alle eeuwen en plaatsen de Middelaar Gods kon zijn.

Deze onderscheiding nu tusschen natuur en persoon of tusschen natuur en „ik“ geeft voor ons denken inderdaad verschillende moeilijkheden, omdat ook bij het spreken over natuur en persoon wij de dingen zoo gemakkelijk door elkaar heen halen. De natuur is datgene, waardoor iets is, met een geleerd woord „het substraat“. Persoon daarentegen is het eigenlijke subject niet maar van een natuur in het algemeen (want dan zouden wij ook van den dierlijken persoon kunnen spreken), maar speciaal van een redelijke natuur.

De natuur is het principe waardoor, de persoon het principe dat een mensch als mensch is. Een persoon is hetgeen is in en voor zichzelf; de persoon, het „ik“, is de eigenaar, de bezitter, de heer van de natuur; zooals Bavinck het uitdrukt: „het subject, dat door de natuur met haar ganschen, rijken inhoud leeft, denkt, wil, handelt, enz., waardoor de natuur eene voor zichzelf bestaande wordt en geen accidens van een ander is.“

Bij den mensch wordt nu het „ik“ eerst persoon in en door de menselijke natuur; bij Christus, den Zone Gods, wordt het „ik“ niet eerst persoon in en door de menselijke natuur, want Hij was persoon en Hij was „ik“ van eeuwigheid.

De menselijke natuur van Christus bestond evenwel zooals zij in en uit Maria gevormd werd geen enkel oogenblik in en voor zichzelf, maar van het allereerste moment der conceptie af was zij vereenigd met en opgenomen in den persoon des Zoons.

De Zoon schept de menselijke natuur in Zichzelf in; en daardoor werd de menselijke natuur in Christus persoonlijk in den Logos. Die als subject in en door haar met al hare bestanddeelen, vermogens en krachten leefde, dacht, wilde, handelde, leed en stierf. In Christus ontving die menselijke natuur dus niet een eigen, zelfstandige ikheid; in Hem ontving zij niet een eigen, afzonderlijk complementum existentiae (noodzakelijke aanvulling voor het bestaan). Desondanks blijft die menselijke natuur in Christus toch compleet. Zij ontving in Christus echter niet een eigen zelfstandige ikheid, omdat zij de menselijke bestaansvorm voor den Logos moest zijn.¹⁾

Maar uit deze situatie volgt onmiddellijk, dat de menselijke natuur in den menschen individu wel een eigen afzonderlijke, zelfstandige ikheid ontvangt.

Wij meenen, dat wij dus moeten concluderen, dat wij de structuur van den menschen individu zóó moeten zien, dat die mensch is opgebouwd, doordien de menselijke natuur, welke in en uit zijn ouders wordt gevormd, een ikheid ontvangt als eigen afzonderlijk „complementum existentiae“. Zonder dit complementum kan de menselijke natuur niet tot bestaansvorm komen.

Elke menselijke individu is dus opgebouwd tengevolge van het feit, dat op nader te bespreken wijze een „ikheid“ werd ingeorganiseerd in de menselijke natuur, welke in hem een bepaald verschijningsvorm ontvangt.

Over den aard van dat „ik“ spreken wij in een volgend artikel.

J. W.

¹⁾ Vergelijk: Bavinck, *Ger. Dogmatic III* p. 334.

Be-trapte teenen en een passende schoen.

De Secretaris der Redactie overhandigde mij een brief, naar aanleiding van mijn stukje „Aan wie de schuld“ door hem ontvangen.

Een brief van een vader, die op zijn paedagogische teenen is getrapt.

Ik ben voor dien brief dankbaar.

Hij bewijst, dat ik raak getrapt heb — en ik heb niet anders bedoeld.

De bewuste vader heeft goed gelezen (ik had het hem trouwens makkelijk gemaakt die conclusie te trekken): ik heb inderdaad willen zeggen, dat de schuld voor de verwoording van de tegenwoordige jeugd voor een heel groot deel ligt bij de ouders.

En ik wil dat nog wel eens herhalen ook.

De eerste en beslissende fout ligt in de gezinnen.

En die fout is, dat de ouders niet meer kort en goed durven zeggen: „tgebeurt niet“, „uit“.

Hoe zou een jongen, in plaats van 's avonds thuis te zijn en te werken, altijd de deur uit kunnen wezen, als vader vasthield aan „tgebeurt niet“?

Hoe zou een gymnasiast van 17 jaar een smoking zich kunnen laten aanmeten, als vader zei „tgebeurt niet“?

Hoe zou de sport-overlading van clubs en federaties en commissies mogelijk zijn, als vader decreterde: „tgebeurt niet“?

Hoe zou dat „kameraadschappelijk“ geslenter met meisjes-van-de-school, 'smorgens en 'smiddags en 's avonds, bestaanbaar zijn, als vader eenvoudigweg eischte „tgebeurt niet“?

Hoe zou een schooljongen in een bridge-club week aan week kunnen meespelen, als vader verklaarde: „tgebeurt niet“?

Als dat „tgebeurt niet“ maar werkelijk gehandhaafd werd, óók, juist in onze christelijke gezinnen, dan zag het er niet zoo treurig uit met de rapporten van de kinderen en dan zou er niet wezen dat gemok, als ze hun zin niet krijgen; dan draaiden niet allerlei lamlendige jazz-tjengels op de grammofoon en stond de radio niet altijd open bij schlagers; dan was er niet telkens weer wat anders op het catechisatie-uur en dan waren er niet die voortdurende klachten van den Rector over gebrek aan ijver.

Maar voor dat „tgebeurt niet“ ontbreekt de durf.

Men wil niet voor bekrompen aangezien worden bij kennis of buur.

Men heeft niet den moed om tegen den tegenstand der jongeren op te treden.

Men vreest „het vertrouwen“ van zijn kinderen te verliezen, dat men met allerlei kunstmatige middelen tot een zekere schijn-hoogte heeft opgevoerd.

Men ducht algeheele verglijding, als men „te strak“ optreedt — en treedt daarom heelmaal niet op.

Men heeft niet de kracht om priester in zijn gezin te zijn en aan de ordinantiën, die gezet zijn, de kinderen onvoorwaardelijk te binden.

Laat men maar eens de schuld gaan zoeken bij zichzelf, in plaats van bij de school, bij „den geest der jongeren“, bij „den tegenwoordigen tijd“, bij de ontoereikend preekende dominees en de heelmaal-niet-op-de-behoefte-ingestelde catechisaties.

Ziehier mijn antwoord aan den op zijn teenen getrapten vader.

Hij vroeg mij duidelijk te zeggen, wat ik bedoelde.

Welnu — hij trekke dan nu maar de schoen aan, die hem blijkbaar goed past.

W. B. H.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Het Javaansche Liederboek op de Synode¹⁾.

De Synode van Middelburg heeft niet alleen onzen bundel „Eenige Gezangen“ belangrijk uitgebreid, maar zij heeft ook voor de godsdienstoeeningen in de Javaansche Gemeenten op het zendingsterrein behalve een psalmboek met eenige Gezangen, een Liederboek met eenige Psalmen aangenomen.

Het is opmerkelijk zoo weinig aandacht aan dit belangrijke feit in de kerkelijke pers gewijd is tot op dit oogenblik.

Hoewel ik hier op Java de verslagen van de zittingen der Synode met aandacht volgde, in verschillende bladen, kon ik er langen tijd toch niet achter komen, wat de Synode op dit punt besloten had. Het was of de synodale berichtgeving hier iets te verbergen had. Men las, dat in een van de laatste zittingen, op een avond, de zaak van het Javaansche kerkgezag aan de orde gekomen was, en dat besloten was, dat de berijming van Van Dijk gebruikt zou mogen worden. Wat besloten was omtrent het door mij gewraakte Liederboek bleek niet. Soms kon ik het niet laten om in mijn hart de hoop te voeden, dat de Synode er toch nog voor bewaard was het voorstel onzer Verg. op Midden-Java aan te nemen, dat aanbeval om ter bevordering van het gebruik der Psalmen en van de uniformiteit in het kerkgezag twee boeken aan te bevelen, waarvan een nevens een groot aantal liederen voor school en huisgezin ook

enige Psalmen had, terwijl het andere de 150 Psalmen nevens eenige Gezangen bevatte.

Maar de Synode heeft zoo'n besluit toch genomen. Zulks bleek mij uit het Zendingsblad van October, waar Ds B. den tekst geeft van het door de Synode aangenomen voorstel.

Ik kan mij aan één kant wel voorstellen, dat men over dit besluit liever het zwijgen bewaart. Het strekt onzen Kerken niet tot eere, dat het genomen is. Ik zou er ook liever over zwijgen, als ik daarmee het voorstel van de baan kon helpen. Maar het ligt er, en — er wordt op Midden-Java naar geleefd. En daar wordt de toestand op Java wel niet door verergerd, want ook vroeger gebruikte men op een deel van ons zendingsterrein met uitsluiting van het boek met de 150 Psalmen, dat Liederboek, ongereformeerd in zijn samenstelling, als kerkboek, en waar ook ongereformeerde, en volgens het getuigenis van onze geheele vergadering niet met Gods Woord overeenstemmende liederen in staan. Maar het verschil met vroeger is, dat dit feit vroeger niet te verdedigen was met een beroep op de Synode, terwijl nu de Synode deze onjuiste (van Gereformeerd kerkelijk standpunt bezien onjuiste) houding heeft gesanctioneerd. Als nu bij een begrafenis, door een onzer Helpers geleid, een lied gezongen wordt, waarin de ziel van den afgestorvenen aan God wordt opgedragen, en voor hare zaligheid gebeden wordt; of als bij het in gebruik nemen van een nieuw kerkgebouw zingend gebeden wordt, of God de Heere dat gebouw als Zijn tempel wil beschouwen en als Zijn eigendom; ook als zij liederen laten zingen in de kerk, waarin Jezus als voorbeeld schering en inslag is, of als zij psalmversjes opgeven, waarin de onberijmde tekst nauwelijks te herkennen, ja geheel verminkt en verwaarloosd is, dan kunnen ze mijn aanmerkingen daarop beantwoorden met een beroep op de Synode, die zulks goedgekeurd. En als het mij ergert, dat een groot deel van ons zendingsterrein alleen een boek gebruikt, waarin nog niet een derde van onze Psalmen, en dat derde deel bijna altijd op andere, dan de gewone wijzen der Psalmen, voorkomen, dan stelt de Synode hen, die daar den toon aangeven, in het gelijk, want dat andere, dat ongereformeerde boek, is ook door de Synode goedgekeurd.

En welk motief had de Synode daarvoor?

Een motief, dat ze onmogelijk, bij eenig nadenken, zelf voor waar kan houden.

De B. in het Zendingsblad deelt het ons mee: Dat andere boek mag in de godsdienstoeeningen op het zendingsterrein nevens het boek met de 150 Psalmen gebruikt worden, — nu komt het — „omdat daardoor het gebruik der Psalmen, alsmede meerdere uniformiteit te dezer zake, zeer zou worden bevorderd“.

Zoo deelt Ds B. ons mee in het Zendingsblad. Heeft de Synode dat werkelijk geloofd?

Maar hoe heeft men haar dat duidelijk kunnen maken? Voor de uniformiteit in het kerkgezag moesten er niet één, maar twee boeken zijn! Boeken, die zooveel mogelijk van elkaar verschillen. Niet alleen zoo, dat in het ene wat meer Psalmen en in het andere wat meer Gezangen staan, maar zoo, dat de Psalmen in het ene van een geheel andere berijming zijn, en op geheel andere wijzen gezongen moeten worden. Er zijn slechts 24 Psalmen, die in beide boeken dezelfde wijs hebben, en van deze 24 slechts 5, die een overeenkomstig aantal coupletten hebben. En zulke twee verschillende boeken moet men nu hebben om de eenheid in het kerkgezag te bevorderen.

En voorts, het gebruik der Psalmen wordt daardoor bevorderd. Maar hoe kan dat? Want nu hebben de missionaire predikanten de vrijheid (en er zijn er, die van die vrijheid gebruik maken) om als zij in de Gemeente voorgaan, steeds gebruik te maken van het Liederboek, met slechts 50 heele of halve Psalmen, waarbij ze wegens de beperkte keuze, verhoogd door de gebrekkige bewerking van sommige van die Psalmen, wel gedwongen zijn om een lied te kiezen. De Gemeente behoeft dat niet eens te merken, want (zoo hoog worden in dat boek de Psalmen aangeslagen) een Psalm komt in dat boek toch slechts voor als no. zooveel van den liederenbundel. Een Gezag is alleen een hooger nummer. De nummering loopt gewoon door.

Hoe kan men nu, waar we voor jaren reeds een boek hadden met ten minste 71 Psalmen (of gedeelten van Psalmen) en men thans in de gelegenheid is een boek met alle 150 Psalmen te gebruiken, door aan dat andere boek, met minder dan 50 Psalmen daarnaast een plaats te geven, het gebruik der Psalmen willen bevorderen?

Ik kan bijna niet laten met zulk een uitspraak den spot te drijven. Maar ik wil niet spotten. Daarvoor heb ik nog altoos teveel respect voor onze grootste kerkelijke vergadering, en ook voor de personen, die daar de leiding hebben. Maar met alle respect kan ik toch onmogelijk gelooven, dat dit motief ernstig gemeend is. Ik geloof, dat „men“ (hier bedoel ik de mannen, die dit besluit hebben voorbereid en het er op de Synode doorgekregen hebben) een ander motief heeft gehad, dat men liever verborgen houdt.

En het is om die reden, dat ik er bij de Kerken (predikanten, ouderlingen, ja bij allen, die dit lezen) op aandring, dat zij of mij duidelijk trachten te maken, hoe zulk een besluit in overeenstemming met onze beginselen en onze roeping als Geref. Kerken genomen kan worden, en hoe hierbij werkelijk het belang van de Kerken, die we op Java stichten, gediend is; of — de vraag ernstig onder de oogen zien, of hier niet terwille van personen de waarheid onderdrukt en het recht gebogen is.

Broeders, Gij moet deze vraag niet zoo maar naast U neerleggen; tenzij Gij meent, dat ondergeteekende niet voor ernstig genomen kan worden.

Ik ben overtuigd, dat de Synode in deze zaak geen recht gedaan heeft. Dat zij mijne bezwaren tegen het aangenomen Liederboek niet eerlijk heeft overwogen. Ik weet, dat de schuld daarvoor in de eerste plaats rust op de menschen, die aan de Synode een onjuiste voorstelling van de zaken gegeven hebben; maar — hiermee is de Synode, hiernede zijn de Kerken, niet geheel verontschuldigd. Zij hadden van de zaken behoorlijk kennis kunnen, en dus ook moeten nemen. Als Ds B. zegt, dat de Deputaten zich niet bevoegd achtten om over alle bijzonderheden te oordeelen, dan is dat geen verontschuldiging, waarmee hij de verantwoordelijkheid voor

het ongerefo. Hij had geens niet mochten En, — in node, waren Dit mag zo hoogste verg eere weg. De schuldiging adres gezegd ten volle be Wonosobo.

„De Hervor van Dr J. C. 1883. Blijkba ander met in is daar niet.

Verklaar nieuwe zie om in alle wij veel va blijf in c zwaar tege plaatsen u theologische

Staan wi Dat Jezus te spreken, volksziel, deze in ee Maar de gelijkeniss was, hem zou hooren gekeerde „maschal“ apocalypti thuisbehoor „verborgen dat de in oningewijd ook wij ot kinderen, blyv. aan t in een gro op zijn“. S

Freud's zal bij br de moeite populaire juistén zin gen: het b anderen; v schen voer bestemt. (waaraan l van de „li te maken.

Een laat chologisch vermeldt (geheel kracht „Grieksch. (Deut. VI zult God, hart, v kracht. voegen er niet uit ee voudig, on tuaginta van het O vertaald v hart als hart, zie hart, zie weg. Wel hart en deelige zi

In ieder Griekschet Onnoedig zwaar heeft, Temeer daar uit een vrijz

Paul In het ve Ede gehoud

Men kan de spreke Zijn beed daarin ad spreekt g krijgsman, aan een kweker z noch eeni ossen!“

Dit laatste ook God voc bij Paulus: openbaring, dat, als hij band, dan daar over de